

Î N C H E I E R E

14 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea înaintată de Obneavco Vladimir către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Avocatul poporului, cu privire la constatarea încălcării dreptului la libertate, recuperarea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 06 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea din 20 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 25 iulie 2019, Obneavco Vladimir a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Avocatul Poporului cu privire la constatarea încălcării dreptului la libertate, repararea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 23 decembrie 2015, Obneavco Vladimir, a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.191 alin. (5) din Codul penal al Republicii Moldova, și a fost condamnat în baza acestei legi, stabilindu-i-se o pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 9 (nouă) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Menționează că, măsura preventivă lui Obneavco Vladimir Evgheni, arestul, s-a menținut, fiindu-i calculat termenul de ispășire a pedepsei din data pronunțării sentinței - 23 decembrie 2015, cu includerea în acest termen a perioadei aflării lui Obneavco Vladimir în arest preventiv, începând cu 30 ianuarie 2015, inclusiv până la data de 23 decembrie 2015.

Prin aceeași sentință, s-a admis acțiunea civilă înaintată de ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL împotriva lui Obneavco Vladimir Evgheni cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 122 402,22 lei și s-a dispus încasarea de la Obneavco Vladimir Evgheni în beneficiul ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL a sumei de 122 402, 22 lei, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material.

La 22 februarie 2016, Curtea de Apel Chișinău, examinând în ședință publică în ordine de apel, apelul declarat de avocatul Găulică Andrei, în interesele inculpatului Obneavco Vladimir, împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 23 decembrie 2015, a dispus respingerea ca nefondat a apelului declarat de avocatul Găulică Andrei, în interesele inculpatului Obneavco Vladimir, și menținerea fără modificări a sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 23 decembrie 2015.

La 16 aprilie 2019, în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, a parvenit în procedură spre examinare demersul șefului Penitenciarului nr. 9 Pruncul privind aplicarea prevederilor art. 91 din Codul penal în privința condamnatului Obneavco Vladimir Evgheni.

Prin încheierea din 28 iunie 2019, instanța a admis demersul șefului Penitenciarului nr. 9 Pruncul privind aplicarea prevederilor art. 91 din Codul penal în privința condamnatului Obneavco Vladimir și a dispus liberarea condiționată, a acestuia, de pedeapsa închisorii stabilite prin sentința Judecătoriei Ciocana din 23 decembrie 2015. Totuși, instanța a omis să se pronunțe asupra datei intrării în vigoare a acestei încheieri.

La 05 iulie 2019, deținutul, prin intermediul avocatului Orbu Ștefan, a depus o cerere în adresa șefului penitenciarului, prin care a solicitat eliberarea imediată a deținutului Obneavco Vladimir, în pofida acestui fapt, Obneavco Vladimir a fost privat ilegal de libertate până la data de 15 iulie 2019, inclusiv.

Potrivit reclamantului, nu există nicio parte interesată de a contesta încheierea respectivă. Or, la examinarea demersului șefului Penitenciarului nr. 9 Pruncul privind aplicarea prevederilor art. 91 din Codul penal în privința condamnatului Obneavco Vladimir Evgheni în proces au fost implicate doar două părți: Reprezentatul penitenciarului (a cărui demers a fost admis) și condamnatul (care urmează a fi eliberat). Astfel, nicio parte în proces nu are interesul legitim de a contesta încheierea instanței, în ordine de recurs. Condamnatul oricum urmează a fi eliberat, dar cu o deținere ilegală (contrară articolului 5 din CEDO) de 17 zile.

Reclamantul consideră că, urmează a fi aplicată o analogie favorabilă condamnatului. Astfel, cazului sunt tangențiale prevederile art. 195 din Codul de procedură penală, care reglementează înlocuirea sau revocarea măsurilor preventive. Astfel, încheierile prin care a fost revocată sau înlocuită măsura preventivă, în pofida faptului că pot fi contestate în ordine de recurs, sunt executorii imediat.

În așa mod, reclamantul a fost privat ilegal de libertate pe o perioadă de 17 zile, ceea ce la rândul său constituie o încălcare a dreptului la libertate garantat de Constituția Republicii Moldova la art. 25, precum și de art. 5 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care statuează că orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță.

Totodată, conform Hotărârii Guvernului nr. 21 din 18 ianuarie 2019 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2019, a fost aprobat cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru

anul 2019, în mărime de 6975 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație. Respectiv, salariul ratat în fiecare zi de detenție ilegală constituie 232,5, lei, iar pentru toată perioada de detenție ilegală (17 zile) - constituie suma de 3952,50 lei.

Reclamantul apreciază acest prejudiciu la suma de 34 000 lei, pe care o consideră drept o recompensă justă și echitabilă pentru suferințele cauzate atât acestuia, cât și membrilor familiei sale, cât și pentru incomoditățile pe care aceștia au fost forțați să le suporte, știind că persoana a executat pedeapsa stabilită de către instanța de judecată, dar în continuare este privată ilegal de libertate.

Reieșind din cele expuse, reclamantul Obneavco Vladimir asolicitat încasarea sumei de 3 952,5 lei cu titlu de salariu lunar și a sumei de 34 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 20 februarie 2020, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Obneavco Vladimir împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Avocatul poporului, privind constatarea încălcării dreptului la libertate, recuperarea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată. A fost constatată încălcarea dreptului lui Obneavco Vladimir la libertate pentru o perioadă de 17 zile. A fost încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficul lui Obneavco Vladimir, prejudiciul material în mărime de 3 952,50 (trei mii nouă sute cincizeci și doi lei și 50 bani) lei și prejudiciul moral în mărime de 34 000,00 (treizeci și patru mii) lei. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 06 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea din 20 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, reclamantul/intimat a fost privat ilegal de libertate pe o perioadă de 17 zile, ceea ce la rândul său constituie o încălcare a dreptului la libertate garantat de Constituția Republicii Moldova la art. 25, precum și de art. 5 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care statuează că orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță.

La 29 decembrie 2020, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a contestat cu recurs decizia din 06 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar au fost indicate circumstanțe și motive identice celor din cererea de apel.

Astfel, recurentul a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 06 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 20 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de

Ministerul Justiției al Republicii Moldova este neîntemeiat și urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 06 octombrie 2020 și expediată participanților la proces la 30 octombrie 2020 și 02 noiembrie 2020 (f.d. 105, 106), fiind recepționată de recurent la 23 noiembrie 2020 (f.d. 113). Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 06 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 29 decembrie 2020, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), c) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Dumitru Mardari